

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-4-296
Karar Sayısı : **11-54/1383-493**
Karar Tarihi : 27.10.2011

(Muafiyet)

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Dr. Murat ÇETİNKAYA,
Reşit GÜRPINAR, Prof. Dr. Metin TOPRAK

B. RAPORTÖRLER : Serpil YANIK, Canan KARAMANOĞLU

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN

- Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (Yapı Kredi)
Büyükdere Cad. Çamlık Sok. Yapı Kredi Plaza D Blok K:8
Levent/İstanbul
- Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş. (Albaraka Türk)
Saray Mah. Dr. Adnan Büyükdeniz Cad. No:6/12 Ümraniye/İstanbul

D. DOSYA KONUSU: Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (Yapı Kredi) ile Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş. (Albaraka Türk) arasında 29.07.2011 tarihinde imzalanan World Kredi Kartı Programı İşbirliği Sözleşmesi'ne muafiyet tanınması talebi.

E. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 12.09.2011 tarih ve 6450 sayı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 20.10.2011 tarih ve 2011-4-296/MM-11-187.SY sayılı Muafiyet Ön İnceleme Raporu 24.10.2011 tarih ve REK.0.18.00.00-130.01.03/523 sayılı Başkanlık Önergesi ile 11-54 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

F. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda,

- Bildirim konusu Sözleşme'nin, taraflarının rakip teşebbüsler olmaları nedeniyle, 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağı,

- 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde belirtilen şartların karşılandığı göz önüne alınarak, bildirim konusu Sözleşme'ye, anılan kanun maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde muafiyet tanınması gerektiği

görüşüne yer verilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. İlgili Pazar

G.1.1. Ürün Pazarı

Bildirim konusu dikkate alınarak, ilgili ürün pazarı "çok markalı kredi kartları ihracı pazarı" (issuing) ve "üye işyeri edinme pazarı" (acquiring) olarak belirlenmiştir.

G.1.2. Coğrafi Pazar

Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde, ilgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak tespit edilmiştir.

10

20

30

40

G.2. Bildirime Konu Sözleşme

“World Kredi Kartı Programı İşbirliği Sözleşmesi” (Sözleşme) ile

- Albaraka Türk’ün kendisine ait “Albaraka Kredi Kartı”nın üzerine bir kabul markası olarak (Visa ya da Mastercard gibi), Yapı Kredi’ye ait “World” lisansı altında “World” logosunun basılmasına,

- Albaraka Türk tarafından belirlenen ve World sistemine dâhil edilen Albaraka Türk kredi kartlarının World üye işyerlerinde taksitli işlem yapabilmesine,

50 - “Albaraka Kredi Kartları”nın Yapı Kredi World kredi kartları gibi, işlemlerden “World Puan” kazanıp World üye işyerlerinde bu puanları kullanabilmesi ile World sistemi kapsamında yürütülen World üye işyerlerine yönelik kampanya ve uygulamalardan faydalanabilmesi için, Yapı Kredi’ye ait World sistemine dâhil edilmelerine ve bu kartlar için Yapı Kredi’nin hâlihazırda çalışmakta olduğu üye işyerlerinde, World kredi kartı-üye işyeri ilişkisinin yürütülmesine

ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Sözleşme’de belirlenen süreçler, taraflarca üzerinde mutabık kalınarak, ek olarak imzalanan “Operasyonel İş Süreçleri Dokümanı”nda ayrıntılı olarak yer almaktadır. Operasyonel İş Süreçleri Dokümanı, bu Sözleşme’nin ayrılmaz parçası hükmünde olup, Sözleşme ile birlikte uygulanmaktadır.

60 Sözleşme’nin süresi imza tarihinden itibaren 5 yıl olarak belirlenmiştir. Ancak taraflar, bu sürenin bitiminden önce, karşılıklı mutabakat ile Sözleşme’nin süresini uzatabileceklerdir.

G.3. Değerlendirme

G.3.1. Pazar Hakkında Genel Bilgiler

70 Ülkemizde yaygın olarak kullanılan çok markalı kredi kartlarının taksitli alışveriş, ödül kazandırma, ödülleri harcama imkânı tanıma gibi birtakım özellikleri bulunmaktadır. Çok markalı kartların, bu özelliklerinden faydalanabilmek için kartların aynı bankanın yerleştiği bir POS cihazından geçirilmesi gerekmektedir. Bonus, World, Maximum, Advantage, CardFinans gibi taksitli kart markalarına sahip olan bankalar, hem kabulcü hem ihraççı olarak faaliyet göstermekte; Visa ve Mastercard ağları dâhilinde üye işyerlerine ve kart hamillerine sağladıkları farklı ödeme koşullarıyla, pazarda üye işyerlerinden oluşan markalı alt ağlar olarak ortaya çıkarmaktadırlar. Henüz bankaların birbirlerinin müşterilerine taksitli satış imkanı tanıyabildikleri entegre bir sistem kurulabilmiş değildir. Taksitli olmayan kartlı ödemelerde ise bir bankanın kartının diğer bankanın POS cihazından geçirilmesi mümkün olmakta; ancak bu işlem Bankalararası Kart Merkezi (BKM) nezdinde takasa tabi tutulmaktadır.

Yapılan bildirimde, BKM verilerine göre toplam kredi kartı sayısının 49,1 milyon adet ve kredi kartlarıyla yapılan toplam işlem hacminin ise 24,9 milyar TL olduğu belirtilmiştir. Yapı Kredi ... adet kredi kartına ve ... TL işlem hacmine; Albaraka Türk ise ... adet kredi kartına ve ... TL işlem hacmine sahiptir. Buna göre bildirimde konu işlemin taraflarının Haziran 2011 itibariyle pazar payı verileri şöyledir:

80 Tablo:1 Yapı Kredi ve Albaraka Türk’ün Kredi Kartı Sayısı ve İşlem Hacmine Göre Pazar Payı Bilgisi (Haziran 2011)

Banka Adı	Kart Sayısı Pazar Payı (%)	Kart Cirosu Pazar Payı (%)
Yapı Kredi

Albaraka Türk
---------------	-----	-----

Öte yandan, dosya mevcudu bilgilere göre, kredi kartları pazarında faaliyet gösteren ilk altı bankanın pazar payları toplamı 2007 yılı itibarıyla %81,42'dir. Buradan yoğunlaşma oranının yüksek ve yeni bir kredi kartı markasının pazarda önemli bir yer edinmesinin zor olduğu anlaşılmaktadır. Pazardaki diğer bankalar mevcut kredi kartlarının işbirliği sözleşmeleri yoluyla ürünlerini konumlandırma eğilimindedirler. Ancak ilk altı bankaya ait pazar payı verileri 2006-2007 yıllarında %85 civarındayken, 2011 yılına gelindiğinde yaklaşık dört puan gerilemiştir. Bu husus dikkate alındığında diğer bankaların büyük bankalardan pazar payı kaptığı ve kredi kartları pazarındaki yoğunlaşmanın, dikkatle izlenmesi gerekmektedir, henüz önlem alınmasını gerektirecek seviyede olmadığı görülmektedir.

90 G.3.1. Sözleşme Hükümlerinin İncelenmesi

Bildirime konu Sözleşme'nin amacı, "Amaç ve Konu" başlıklı 2. maddesinde, Albaraka Türk ve Yapı Kredi'nin aralarında kurmak istediği "Kredi Kartı Programı İşbirliği" olarak açıklanmakta, "Kapsam" başlıklı 5. maddesinde ise;

...

hükümleri yer almaktadır.

...

G.3.2. Grup Muafiyeti Değerlendirmesi

100 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında değerlendirilecek anlaşmalar üretim ve dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli bir mal veya hizmetin alımı, satımı yahut yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalardır. Bir diğer ifade ile anılan Tebliğ kapsamında değerlendirilebilecek nitelikte bir sözleşmenin öncelikle teşebbüsler arası dikey bir ilişkiyi düzenlemeye yönelik olması gerekmektedir.

Yapı Kredi ve Albaraka Türk çok markalı kredi kartları pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerdir. Her iki banka da kredi kartları ihraç etmekte ve işyerleri ile anlaşmalar yapmaktadır. Dolayısıyla Sözleşme'ye taraf teşebbüsler ilgili ürün pazarı bölümünde yer verilen iki pazarda da birbirine rakip konumdadırlar ve taraflar arasında yapılan Sözleşme dikey bir ilişkiye yönelik olarak düzenlenmemiştir. Bu hususlar dikkate alındığında, bildirime konu Sözleşme'yi 2002/2 sayılı Tebliğ'in kapsamında değerlendirmek mümkün değildir.

110 G.3.4. Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

2002/2 sayılı Tebliğ'in sağladığı muafiyetten de yararlanamadığı tespit edilen Sözleşme'ye bireysel muafiyet tanınabilmesi için, Kanun'un 5. maddesinde öngörülen koşulların sağlanması gerekmektedir.

a) Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması

120 Kredi kartlarının taksit/ödül imkânlarının kullanılabilmesi için, kart çıkaran banka ile üye işyeri anlaşması yapan bankanın aynı olması gerekmektedir. Bildirime konu Sözleşme ile birlikte çok markalı kredi kartlarına yönelik üye işyeri edinme pazarında, kapalı ağ olarak faaliyet gösteren "World Kredi Kartı Programı" Albaraka Türk kredi kartı kullanıcılarının hizmetine açılmıştır. Bu şekilde Albaraka Türk mevcut üye işyeri ağını büyütmeye gerek kalmaksızın mevcut ağda ihraç ettiği kartları kullandırma ve Yapı Kredi'nin mevcut üye işyeri ağından faydalanarak güçlü bir marka ile beraber çok markalı kredi kartları piyasasındaki pazar payını

11-54/1383-493

artırma imkânına kavuşacaktır. Bunun yanında, artan üye işyeri ağı sayesinde Albaraka Türk daha kolay müşteri çekebilecek ve üye işyeri pazarındaki cirosunun yanı sıra kart kullanıcılarından elde ettiği ciroyu da artırmaya çalışacaktır.

Diğer yandan, taraf bankaların program kullanımına yönelik söz konusu Sözleşme, dolaylı olarak çok markalı kredi kartları hizmetinin sunulmasında gelişme ve iyileşme sağlanması amacıyla da hizmet etmektedir. Albaraka Türk altyapı yatırımlarını artırmak yerine World'un mevcut geniş ağından faydalanabileceği; yeni POS maliyeti üstlenmeyecek; mevcut ağına isterse yeni üye işyerleri eklemek suretiyle faaliyet gösterecektir. Bu anlamda, Sözleşme ile birlikte bir bakıma, Albaraka Türk'ün ölçek ekonomisinden faydalanması söz konusu olacaktır. Ayrı POS cihazı yerleştirilmesi bankalar açısından maliyeti artıran bir unsur olduğu gibi, bu maliyetin takas komisyonuna yansıtılması sonucunda ekonominin geneline de bir maliyet yüklenmektedir. Zira bankaların POS cihazı yerleştirmek için katlandıkları maliyetleri bankalar arası işlemlerde uygulanacak takas komisyonuna yansıttıkları bilinmektedir. İhraççı banka tarafından kabulcü bankadan alınan takas komisyonu, kabulcünün bunu üye işyerine; üye işyerinin de fiyatlar yoluyla tüketiciye yansıtmasıyla, ekonominin bütünü açısından bir maliyet haline gelmektedir. Söz konusu işbirliği, bu anlamda taraf bankalara bir maliyet avantajı sunacak ve bankaların kaynaklarını daha etkin bir şekilde kullanmalarına olanak tanıyacaktır.

140 b) Tüketicinin bundan yarar sağlaması

4. madde anlamında rekabeti sınırlayıcı etkileri olan bir anlaşmaya muafiyet tanınabilmesi için gerekli ikinci olumlu koşul iyileşme ve gelişmelerin tüketiciye yansıtılmasıdır. Fiyatlar seviyesindeki düşüş, hizmet sunumunun iyileştirilmesi, satış sonrası etkin hizmetler, ürün çeşitliliğindeki artış, tüketicinin ürüne daha kolay ulaşımı, malın arzında devamlılık gibi koşullar tüketicinin sağlayacağı yararlar olarak değerlendirilebilir.

İnceleme konusu dikkate alındığında, tüketici yararı açısından ilk bakılması gereken Albaraka Türk müşterilerinin durumunda meydana gelebilecek olası değişimlerdir. Bu bağlamda, incelemeye konu anlaşma vasıtasıyla kredi kartları pazarında, hâlihazırdaki Albaraka Türk kredi kartı hamillerinin de çok markalı kredi kartı hizmetinin sağladığı avantajlardan yararlanması yoluyla; tüketicilerin güvenli hizmet almaları ve yaygın bir üye işyeri ağına sahip olan World kredi kartının sağladığı, ödül/puan uygulamasından faydalanmaları sağlanmış olmaktadır. Bu açıdan, Albaraka Türk müşterilerinin Türkiye'nin en yaygın üye işyeri ağlarından birine dâhil olarak, alışveriş yapma imkânını elde etmeleri tüketici yararı açısından en dikkate değer husustur.

Diğer taraftan, kredi kartı pazarı çift taraflı pazar özelliğindedir ve bu pazarlarda bir arz edici tarafından sunulan aynı ürüne karşı birbirini etkileyen iki farklı talep söz konusudur. Bir diğer ifade ile sunulan bir mal veya hizmeti talep eden iki farklı müşteri grubu söz konusudur. Bunlardan ilki, kart kullanıcıları ikincisi ise üye işyerleridir. Kart kullanıcıları bakımından kredi kartı ne kadar çok üye işyerine sahipse, karta olan talep o oranda artmaktadır. Aynı şekilde, bir kredi kartı ne kadar çok tüketici tarafından kullanılmaktaysa, üye işyerlerinin o kredi kartının POS'unu kabul etmek konusundaki istekleri artacaktır. Kart kullanıcıları ve üye işyerleri arasındaki bu pozitif dışsallık nedeniyle, tüketici boyutundaki bir fayda artışının diğer bir tüketici grubu olan üye işyerine yansması söz konusudur. Dolayısıyla, birleşme ile gelen pazar payı artışıyla, daha fazla tüketicinin fayda görmesi muafiyetin ilgili şartının karşılanması açısından önemlidir.

160 c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması

Muafiyet kararı verilmesinde aranan bu ilk olumsuz şarta göre, muafiyete konu anlaşma ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmasına neden olmamalıdır. Bir başka

11-54/1383-493

170 deyişle, sağlanan ekonomik gelişme veya fayda ile tüketicinin bundan yarar sağlaması rekabetin ortadan kaldırılması sonucunda elde edilmemelidir.

Bildirim Formu'nda yer alan bilgiler çerçevesinde kredi kartlarının alışveriş işlem cirolarına göre hesaplanan pazar payları bakımından, 2011 yılı Haziran itibarıyla Yapı Kredi'nin %..., Albaraka Türk'ün ise % ... pazar payı olduğu görülmektedir. Buna göre, bildirim konu işlem taraflarının toplam pazar payları %18,58 olacağından, ilgili pazarın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmayacağı anlaşılmaktadır. Diğer taraftan, Sözleşme'nin tarafı olan Yapı Kredi ve Albaraka Türk kredi kartları pazarında pazar lideri konumunda bulunan diğer bankalara karşı, bu Sözleşme vasıtasıyla daha güçlü birer rakip konumuna geçebilecekleri için, anılan Sözleşme'nin kredi kartları pazarındaki rekabete katkısı da olacaktır.

180 Sonuç olarak, bildirim konu anlaşma sonucunda ilgili pazarın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmayacağı ve muafiyetin bu koşulunun sağlandığı kanaatine varılmıştır.

d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması

Kanun'un 5. maddesinde öngörülen bu son koşula aykırılık izlenen amacın elde edilmesi için rekabetin gereğinden fazla sınırlanmaması ya da rekabetin sınırlanmasının gereğinin dahi bulunmaması halinde olabilir. Teşebbüsler prensip olarak anlaşma ile amaçladıkları ekonomik yararların gerçekleştirilmesinde rekabeti en az sınırlayıcı yöntemi tercih etmekte yükümlüdürler.

190 "World Kredi Kartı Programı İşbirliği Sözleşmesi" ile amaçlanan teşebbüslerin üye işyeri ve kart kullanıcılarının sayısını artırmak ve bu yolla rakipler ile daha etkin rekabet edebilmektedir. Anılan Sözleşme de bu doğrultuda hazırlanmış ve rekabeti zorunlu olandan fazla kısıtlayıcı herhangi bir hükme yer verilmemiştir. Bunun yanı sıra, Sözleşme'de yer alan uygulama esasları, hizmet standartları, iletişim ve marka standartlarına ilişkin hükümlerin Yapı Kredi'nin yıllardır altyapı kurulumu, teknoloji ve insan gücüne yönelik yatırımları ile know-how ve pazarlama-satış kanallarının oluşturulması için harcadığı emek ve paranın karşılığı olarak ortaya çıktığı; marka imajının korunması amacıyla düzenlendiği ve işbirliğinden doğacak getiriler dikkate alındığında, bu hükümlerde yer alan kısıtlamaların rekabeti zorunlu olandan fazla kısıtlamadığı değerlendirilmektedir.

200 Diğer taraftan kredi kartları pazarında tüketiciler birden fazla karta sahip olabilmekte ve taksit oranı ve ödüller açısından en uygun bankanın kredi kartını kullanabilmektedir. Bu nedenle pazarda tüketiciye sağlanan marka standartlarının korunması da büyük önem arz etmektedir. Bunun yanı sıra, Sözleşme'de tarafların World programı dışında, müşterilerine sunabilecekleri diğer özel avantajlar konusunda herhangi bir kısıtlamanın bulunmadığı görülmektedir.

Bu çerçevede, Kanun'un 5. maddesinde belirtilen koşulları sağlayan bildirim konu Sözleşme'ye bireysel muafiyet verilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

H. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

210 1- Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. ile Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş. arasında 29.07.2011 tarihinde imzalanan World Kredi Kartı Programı İşbirliği Sözleşmesi'nin, Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. ile Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş.'nin birbirine rakip teşebbüsler olmaları nedeniyle, 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağına,

11-54/1383-493

2- 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde yapılan değerlendirme sonucunda; anılan maddenin birinci fıkrasında sayılan şartların tamamının karşılanması nedeniyle, ikinci fıkrası çerçevesinde bahsi geçen Sözleşme'ye imza tarihi olan 29.07.2011 tarihinden itibaren muafiyet tanınmasına

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.